DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

11. oktober 2001 *

I sag C-110/00,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved N. Yerrell og C. Ladenburger, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Republikken Østrig ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Republikken Østrig har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2, stk. 1, i Kommissionens direktiv 97/59/EF af 7. oktober 1997 om tilpasning til de tekniske fremskridt i forbindelse med Rådets direktiv 90/679/EØF om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved at være udsat for biologiske agenser under arbejdet (syvende særdirektiv i henhold til

* Processprog: tysk.

artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) (EFT L 282, s. 33), idet den ikke har vedtaget og/eller underrettet Kommissionen om de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, S. von Bahr, og dommerne D.A.O. Edward og A. La Pergola (refererende dommer),

generaladvokat: L.A. Geelhoed
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 3. maj 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 23. marts 2000 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 226 EF anlagt

sag med påstand om, at det fastslås, at Republikken Østrig har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2, stk. 1, i Kommissionens direktiv 97/59/EF af 7. oktober 1997 om tilpasning til de tekniske fremskridt i forbindelse med Rådets direktiv 90/679/EØF om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved at være udsat for biologiske agenser under arbejdet (syvende særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) (EFT L 282, s. 33, herefter »direktivet«), idet den ikke har vedtaget og/eller underrettet Kommissionen om de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.

2 I henhold til direktivets artikel 2, stk. 1, skulle medlemsstaterne sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme direktivet senest den 31. marts 1998, og straks underrette Kommissionen herom.

3 Da Kommissionen ikke havde modtaget meddelelse fra den østrigske regering om foranstaltningerne til gennemførelse af direktivet, opfordrede den ved skrivelse af 16. juli 1998 Republikken Østrig til at fremsætte sine bemærkninger hertil inden to måneder.

4 Ved skrivelser af 15. september, 22. september og 11. november 1998 samt af 8. april 1999 meddelte de østrigske myndigheder Kommissionen, at en del af de foranstaltninger, der var nødvendige til gennemførelse af direktivet, var blevet vedtaget — bl.a. Verordnung der Bundesministerin für Arbeit, Gesundheit und Soziales über den Schutz der Arbeitnehmer/innen gegen Gefährdung durch biologische Arbeitsstoffe (forbundsministeren for arbejds-, sundheds- og sociale forholds forordning om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved biologiske agenser, BGBl 1998 II, nr. 237), hvilken var blevet udstedt på grundlag af loven om beskyttelse af arbejdstagerne, samt inden for landbrugsområdet de grundlæggende bestemmelser i føderal ret til gennemførelse af direktivet, mens lovene om anvendelse af disse i delstaterne var under udarbejdelse.

5 De østrigske myndigheder har med hensyn til foranstaltningerne til gennemførelse af direktivet inden for den offentlige forvaltning gjort gældende, at selv om det var planlagt at udstede en forordning på grundlag af loven om beskyttelse af de ansatte i forbundsforvaltningen, havde delstaterne vid kompetence på dette område, og kun nogle af disse havde truffet de nødvendige gennemførelsesforanstaltninger, som Verordnung der Wiener Landesregierung über den Schutz der Bediensteten der Dienststellen der Gemeinde Wien gegen Gefährdung durch biologische Arbeitsstoffe (delstaten Wiens regerings forordning om beskyttelse af offentligt ansatte i Wien kommune mod farerne ved biologiske agenser, LGBl for Wien, 1999, nr. 6).

6 Da Kommissionen ikke fandt de østrigske myndigheders svar på den ovennævnte åbningsskrivelse tilfredsstillende, fremsendte den den 8. september 1999 en begrundet udtalelse til Republikken Østrig, hvori den opfordrede Østrig til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme forpligtelserne i henhold til direktivet inden for en frist på to måneder at regne fra meddelelsen af udtalelsen.

7 Ved skrivelse af 10. november 1999 underrettede den østrigske regering Kommissionen om ikrafttrædelsen af Verordnung der Bundesregierung über den Schutz der Bundesbediensteten gegen Gefährdung durch biologische Arbeitsstoffe (forbundsregeringens forordning om beskyttelse af ansatte ved forbundsstaten mod farerne ved biologiske agenser, BGBl 1998 II, nr. 415). Ifølge denne skrivelse var procedurerne for vedtagelse af de nødvendige love og forordninger for at sætte direktivet i kraft på delstatsniveau imidlertid endnu ikke afsluttede.

8 Kommissionen anlagde nærværende sag, da gennemførelsen af direktivet i østrigsk ret ikke var fuldendt inden udløbet af fristen på to måneder, der var fastsat i den begrundede udtalelse.

9 Kommissionen har i stævningen gjort gældende, at alle de nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af direktivet endnu ikke var blevet truffet på de berørte områder og på alle kompetenceniveauer, eller den har i det mindste ikke modtaget underretning herom fra den østrigske regering.

10 Den østrigske regering har ikke bestridt tilsidesættelsen af forpligtelsen til inden for fristen i den begrundede udtalelse at vedtage og/eller underrette Kommissionen om de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet. Den har nøjedes med at gøre gældende, at kompetencerne på grund af den kompetencefordeling, der er fastsat i forbundsforfatningen, er karakteriseret ved en »særligt betydelig opdeling« mellem forbundsstaten og delstaterne, hvad angår vedtagelsen af nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivet inden for de forskellige aktivitetsområder.

11 Regeringen har desuden i duplikken gjort gældende, at direktivet som følge af vedtagelsen af visse lovændringer fuldt ud er blevet gennemført på føderalt niveau. Den har ligeledes gjort status over vedtagelsen af flere gennemførelsesforordninger vedrørende delstaterne.

12 Det bemærkes hertil, at en medlemsstat — i overensstemmelse med Domstolens faste praksis — ikke kan påberåbe sig bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold i sin nationale retsorden, herunder statens føderale struktur, til støtte for, at forpligtelser og frister, der følger af et direktiv, ikke overholdes (jf. bl.a. dom af 12.12.1996, sag C-298/95, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 6747, præmis 18, og af 6.7.2000, sag C-236/99, Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 5657, præmis 23).

13 Desuden har Domstolen gentagne gange fastslået, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, vurderes på baggrund af forholdene i medlemsstaten, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, og at

ændringer af forholdene i tiden derefter ikke kan tages i betragtning af Domstolen (jf. bl.a. dom af 12.12.2000, sag C-435/99, Kommissionen mod Portugal, Sml. I, s. 11179, præmis 16, og af 8.3.2001, sag C-266/99, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 1981, præmis 38).

14 Det fremgår imidlertid af sagen, at Republikken Østrig anerkender, at den ikke inden udløbet af fristen i den begrundede udtalelse har truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for en fuldstændig gennemførelse af direktivet i national ret. I overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i foregående præmis, er de forskellige foranstaltninger, som den pågældende medlemsstat har erklæret at have truffet efter udløbet af fristen, ikke relevante for den foreliggende sag, selv om de udgør en korrekt gennemførelse af direktivet.

15 Under disse omstændigheder bør Kommissionen gives medhold.

16 Det bør herefter fastslås, at Republikken Østrig har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktivet, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget alle de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.

Sagens omkostninger

17 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Republikken Østrig tilpligtes at betale sagens omkostninger, og da denne har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

1) **Republikken Østrig har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2, stk. 1, i Kommissionens direktiv 97/59/EF af 7. oktober 1997 om tilpasning til de tekniske fremskridt i forbindelse med Rådets direktiv 90/679/EØF om beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved at være udsat for biologiske agenser under arbejdet (syvende særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF), idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget alle de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.**

2) **Republikken Østrig betaler sagens omkostninger.**

von Bahr Edward La Pergola

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. oktober 2001.

R. Grass

Justitssekretær

S. von Bahr

Formand for Fjerde Afdeling